

NATUURHISTORISCHE EN ANDERE NOTITIES NATURAL HISTORY AND OTHER NOTES

Privé uitgave: H.K. Mienis, Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500, Israël
Privately published: H.K. Mienis, Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500, Israel

Downloadable from: http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

INHOUD-CONTENTS

Voorwoord – Preface.....	2
Mienis, H.K. & Mienis, D.: Ladybird beetles (Coccinellidae) in kibbutz Netzer Sereni, Israel 5. Species belonging to the subfamily Scymninae (Part 2) - Addendum	3
Mienis, H.K.: Lieveheersbeestjes (Coccinellidae) waargenomen in Friesland in de herfst van 2020 en 2021	5
Mienis, H.K.: Cases of predation on land and freshwater molluscs by European Rollers <i>Coracias garrulus</i> , a bird in need of protection	11
Mienis, H.K.: Rectificatie betreffende de wetenschappelijke naam van de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft aangetroffen in de omgeving van Joure	14
Mienis, H.K.: The Turkey berry <i>Solanum torvum</i> in gardens in kibbutz Netzer Sereni, Israel	15

Voorwoord

Dit 32ste nummer van 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' bevat vijf korte notities gebaseerd op vondsten, waarnemingen of studies gedaan in Nederland of Israël.

Deze nieuwsbrief is voorlopig gepland als een kwartaal uitgave. Van elk nummer zullen 50 gelijktijdig gedrukte exemplaren verschijnen die voornamelijk bestemd zijn voor bibliotheken van instituten en museums. Elk nummer is ook gratis elektronisch verkrijgbaar via de website van mijn collega en vriend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Hoewel deze uitgave geheel voldoet aan de eisen die de 'Internationale Commissie voor Zoologische Naamgeving' gesteld heeft voor een wetenschappelijk tijdschrift, zullen in dit tijdschrift geen artikelen gepubliceerd worden die van invloed zijn op de naamgeving van een of andere wetenschappelijke eenheid.

Artikelen mogen overgenomen worden mits de schrijver daarover geïnformeerd is en de bron genoemd wordt.

Deze publikatie wordt geïndexeerd in de 'Zoological Record' en heeft een officieel 'International Serial Standard Number' ontvangen: ISSN 2518-5705.

Preface

This 32nd issue of 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' contains five short notes based on finds, observations or studies made in the Netherlands or Israel.

This newsletter is planned for the meantime as a quarterly. Of each number 50 simultaneously printed copies will appear which are primarily intended for libraries of institutes and museums. Each issue is downloadable free of charge by means of the website of my colleague and friend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Although this publication meets the standards of a permanent scientific journal as stipulated by the 'International Commission for Zoological Nomenclature' no articles will be published in this journal which will influence the nomenclature of a certain taxonomic unit.

Articles may be reprinted on the understanding that the author is informed about it and the source mentioned.

This publication is being indexed in the 'Zoological Record' and has received an official 'International Serial Standard Number': ISSN 2518-5705.

**Ladybird beetles (Coccinellidae) in kibbutz Netzer Sereni, Israel 5.
Species belonging to the subfamily Scymninae (Part 2) - Addendum**

Henk K. Mienis & Dana Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il & danamienis@hotmail.com

Lieveheersbeestjes (Coccinellidae) in kibboets Netzer Sereni, Israel 5.

Soorten die behoren tot de subfamilie Scymninae (Part 2) - aanvulling

In deze aflevering betreffende de Lieveheersbeestjes aangetroffen in kibboets Netzer Sereni wordt een aanvulling gegeven betreffende een soort die tot het subgenus *Pullus* van het genus *Scymnus* behoort in de subfamilie Scymninae. Een enkel exemplaar werd aangetroffen in een lijmvat aanwezig in een Feijoa of Ananasguave *Acca sellowiana*. Het is een polymorfe soort die vrij algemeen in citrusplantages wordt aangetroffen

In our last article dealing with the Ladybird beetles (Coccinellidae) observed in kibbutz Netzer Sereni, Israel (H.K. Mienis & D. Mienis, 2021) we mentioned that we caught still an unidentified species. The single specimen turned out to belong to *Scymnus (Pullus) subvillosus* (Goeze, 1777), which is in fact a rather common species in Israel (Halperin, Merkl & Kehat, 1995), but due to its polychromism it is sometimes rather difficult to identify.

Subfamily Scymninae

***Scymnus (Pullus) subvillosus* (Goeze, 1777)**

A small species ranging in size between 1.8 and 2.2 mm. Our specimen had an uniformly pale brown pronotum and elytra. The latter carried on each elytron two round black spots.

It is a common species in the Mediterranean area and the Middle East (Raimundo & van Harten, 2000).

Fig. 1: *Scymnus (Pullus) subvillosus*

It feeds especially on aphids and is commonly encountered in citrus orchards (Kehat & Greenberg, 1970).

In Henk's garden on glue trap in Feijoa *Acca sellowiana*, leg. H.K. Mienis, 13 July 2020 (1).

The specimen in Fig. 1 was photographed in Valencia, Spain by Ferran Garda. Its general ground color is that of the specimen caught in Netzer Sereni, however, in the latter specimen it showed still two black spots one below the other on each elytron.

Scymnus (Pullus) subvillosus is also known to occur in Palestine (Najajrah, Swaileh & Qumsiyeh, 2019).

Note concerning its polychromism: The color of the pronotum and the elytra may range from yellow-brown to almost black. Sometimes the pronotum is dark colored while the elytra are of a pale color, and sometimes it is the other way around *i.e.* a pale pronotum and dark elytra. The two dark blots on each elytron may be round (as in our case), transverse oval or oblong, but may also be absent.

Acknowledgement

I like to thank Ferran Garda (Spain) for the use of his photograph.

References

- Halperin, J., Merkl, O. & Kehat, M., 1995. An annotated list of the Coccinellidae (Coleoptera) of Israel and adjacent areas. *Phytoparasitica*, 23 (2): 127-137.
- Kehat, M., & Greenberg, S., 1970. Survey and distribution of lady beetles (Coccinellidae) in citrus groves in Israel. *Entomophaga*, 15 (3), 275-280.
- Mienis, H.K. & Mienis, D., 2012. Ladybird beetles (Coccinellidae) in kibbutz Netzer Sereni, Israel 4. Species belonging to the subfamily Scymninae (Part 2). *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 31: 3-7.
- Najajrah, M.H., Swaileh, K.M. & Qumsiyeh, M.B., 2019. Systematic list, geographic distribution and ecological significance of lady beetles (Coleoptera: Coccinellidae) from the West Bank (Central Palestine). *Zootaxa*, 4664 (1): 1-46.
- Raimundo, A.A.C. & van Harten, A., 2000. An annotated checklist of the Coccinellidae (Insecta: Coleoptera) of Yemen. *Fauna of Arabia*, 18: 211-243.

Lieveheersbeestjes (Coccinellidae) waargenomen in Friesland in de herfst van 2020 en 2021

Henk K. Mienis

Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500 Israël

mienis@netzer.org.il

Ladybird beetles (Coccinellidae) observed in Friesland in the Autumns of 2020 and 2021

During malacological fieldwork carried out in the province Friesland, the Netherlands, also nine different Ladybird beetles (Coccinellidae) were observed. Among them were two species: *Euchomus quadripustulatus* and *Oenopia conglobata* which were not dealt with in the guide of beetles occurring in Friesland (Roodbergen, 2019). In two guides (Bos, 1999 and Roodbergen, 2019) the identity of *Propylea quatuordecimpunctata* has been mixed up with that of *Coccinula quatuordecimpustulata*, a species which only occurs in the south of the Netherlands.

Wanneer ik in Nederland vertoef, voer ik geregeld veldwerk uit betreffende de verspreiding van land- en zoetwater mollusken. Daarbij worden vaak waarnemingen gemaakt betreffende andere diersoorten. Tijdens mijn bezoeken in de herfst van 2020 en 2021 heb ik bijvoorbeeld wat meer uitgekeken naar het voorkomen van Lieveheersbeestjes Coccinellidae. In de meeste gevallen heb ik op zicht gezocht, maar in 2020 heb ik ook enkele dagen gebruik gemaakt van een lijmval zowel in Joure als in de omgeving van Oosterend op Terschelling. Deze laatste methode heeft goede resultaten opgeleverd in Joure, maar geen enkel op Terschelling.

In de herfst van 2021 kreeg ik zo nu en dan hulp van mijn dochter Dana Mienis en mijn zuster Janny T. Gerritzen-Mienis.

De waargenomen lieveheersbeestjes werden gedetermineerd met behulp van Cuppen, Kalkman & Tacoma (2015), Cuppen, Kalkman & Tacoma-Krist (2017), Roodbergen (2019) en de Nederlandse bewerking van de Field Guide to the Ladybirds of Great Britain and Ireland door Tacoma-Krist (2021).

Waargenomen soorten

De volgende soorten werden in de herfst van 2020 en 2021 waargenomen in Friesland.

Gebruikte afkortingen in de tekst:

DM – Dana Mienis

HKM – Henk K. Mienis

JTGM – Janny T. Gerritzen-Mienis

(x) – aantal waargenomen exemplaren

Roomvleklieveheersbeestje – *Calvia quatuordecimguttata*

Fryske Marren, Joure, langs onverhard pad nabij de achteringang van de Famberhorst, in lijmval, leg. HKM, 15 september 2020 (1).

Gevlekt rietkapoentje – *Coccidula scutellata*

Fryske Marren, Joure, voorbij parkeerterrein verlengde Boerensingel, vlak achter de bloeiende Herfstasters *Aster cordifolius*, in lijmval, leg. HKM, 15 september 2020 (1).

Zevenstippelig lieveheersbeestje – *Coccinella septempunctata*

Fryske Marren, Joure, langs pad nabij de achteringang van de Famberhorst, op Grote brandnetel *Urtica dioica*, leg. HKM, 6 september 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, Harddraversweg, in tuin, leg. HKM, 6 september 2020 (1), idem, leg. HKM, 15 september 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, Boerensingel 11, in tuin op Hortensia *Hydrangea* species, leg. JTGM, 12 september 2021 (1).

Fryske Marren, Joure, Boerensingel, in wegberm, leg. HKM, 6 september 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, voorbij parkeerterrein verlengde Boerensingel, vlak achter de bloeiende Herfstasters *Aster cordifolius*, in lijnval, leg. HKM, 15 september 2020 (1), idem, leg. HKM, 16 september 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, Heremastate, leg. HKM, 31 augustus 2021 (1).

Fryske Marren, Joure, Iepen-arboretum, op hoog onkruid rond Iepen *Ulmus* species, leg. HKM, 7 september 2020 (4).

Fryske Marren, Joure, Westerheem, op muur, leg. HKM, 6 oktober 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, Jol, op Duizendknoop *Persicaria amplexicaulis*, leg. HKM, 9 oktober 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, de Aek 21, op muur, leg. HKM, 23 augustus 2021 (1 ex.), idem, leg. HKM, 24 augustus 2021 (1).

Fryske Marren, Sint Nicolaasga, Wilhelmina-Oard, leg. HKM, 8 september 2020 (1).

Fryske Marren, Langweerderwielen, tegenover Boornzwaag, op brandnetel *Urtica dioica*, leg. HKM, 14 september 2020 (1).

Fryske Marren, Swettepoel, leg. HKM & DM, 25 augustus 2021 (algemeen).

Harlingen, Havenweg, op allerlei planten langs de spoorlijn, leg. HKM, 13 september 2021 (heel algemeen).

Weststellingwerf, Z.O.-Wolvega, Lendevallei, Helomapolder, leg. HKM, 13 september 2020 (3).

Leeuwarden, AquaZoo, op Lisdodde *Typha* species, leg. HKM, 26 augustus 2021, (1).

Terschelling, West-Terschelling, Dellewal(weg), op Gewone teunisbloem *Oenothera biennis*, leg. HKM, 22 september 2020 (2).

Terschelling, West-Terschelling, Molenstraat, in tuin, leg. HKM, 22 september 2020 (1).

Terschelling, West-Terschelling, Schoolstraat 24, in tuin, leg. HKM, 22 september 2020 (1).

Terschelling, West-Terschelling, Westerbuurtstraat 4, naast Huize Brandaris, leg. HKM, 22 september 2020 (1).

Terschelling, West-Terschelling, Burgemeester van Heusdenweg, op duin vegetatie met Gewone teunisbloem *Oenothera biennis* ten oosten van WestCard Hotel Schylge, leg. HKM, 22 september 2020 (6).

Viervleklieveheersbeestje – *Euchomus quadripustulatus*

Ooststellingwerf, Appelscha, Aekingerzand, leg. DM, 24 augustus 2021 (1).

Aziatisch lieveheersbeestje – *Harmonia axyridis*

Fryske Marren, Joure, Harddraversweg, Vegelingstate, op hek, leg. HKM, 6 september 2020 (1 rood exemplaar met 12 zwarte stippen).

Fryske Marren, Joure, Ter Huivre park, op brandnetel *Urtica dioica*, leg. HKM, 10 september 2020 (1 rood exemplaar met 19 zwarte stippen).

Fryske Marren, Joure, voorbij parkeerterrein verlengde Boerensingel, vlak achter de bloeiende Herfstasters *Aster cordifolius*, in lijmval, leg. HKM, 14 september 2020 (5 waaronder een zwart exemplaar met 4 rode stippen); idem, leg. HKM, 15 september 2020 (1 rood en 2 zwarte exemplaren de laatsten met 4 rode stippen), idem, leg. HKM, 16 september 2020 (2 rode exemplaren en 1 oranje exemplaar, deze laatste zonder stippen).

Fryske Marren, Joure, nabij vooringang van de Famberhorst, in berm naast Omkromte 8, op Framboos, leg. HKM, 16 september 2021 (1 relatief klein rood exemplaar met 19 zwarte stippen).

Fryske Marren, Swettepoel, noord-west van Joure, leg. HKM, 7 oktober 2020 (1 rood exemplaar met 19 grote zwarte stippen).

Weststellingwerf, Z.O.-Wolvega, Lendevallei, Helomapolder, leg. HKM, 13 september 2020 (4 rode exemplaren allen met 16 zwarte stippen).

Leeuwarden, AquaZoo, op Lisdodde *Typha* species, leg. DM, 26 augustus 2021, (1 rood exemplaar met 16 zwarte vlekken, 3 rode exemplaren met 19 zwarte vlekken en 1 zwart exemplaar met 4 rode vlekken – de twee voorsten groot, de 2 achterste klein).

Harlekijnlieveheersbeestje – *Harmonia quadripunctata*

Weststellingwerf, Z.O.-Wolvega, Lendevallei, Helomapolder, leg. HKM, 13 september 2020 (1).

Vloevleklieveheersbeestje – *Oenopia conglobata*

Fryske Marren, Joure, voorbij parkeerterrein verlengde Boerensingel, vlak achter de bloeiende Herfstasters *Aster cordifolius*, in lijmval, leg. HKM, 14 september 2020 (1).

Weststellingwerf, Z.O.-Wolvega, Lendevallei, Helomapolder, leg. HKM, 13 september 2020 (1).

Schaakbordlieveheersbeestje – *Propulea quatuordecimpunctata*

Fryske Marren, Joure, langs pad nabij de achteringang van de Famberhorst, in lijmval, leg. HKM, 15 september 2020 (1); idem, leg. HKM, 16 september 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, Boerensingel 11, in huis, leg. DM, 23 augustus 2021 (1).

Citroenlieveheersbeestje – *Psyllobora vigintiduopunctata*

Fryske Marren, Joure, Omkromte, bij ingang Famberhorst, leg. HKM, 7 september 2020 (3).

Fryske Marren, Joure, voorbij parkeerterrein verlengde Boerensingel, vlak achter de bloeiende Herfstasters *Aster cordifolius*, in lijmval, leg. HKM, 14 september 2020 (1).

Fryske Marren, Joure, tussen de Ljip en Korte Ekers, aan de rand van het polstokverspringen terrein, op Eik *Quercus* species met meeldauw en andere planten in de nabijheid, leg. DM & HKM, 1 september 2021 (14).

Fryske Marren, Langweer, op eik *Quercus* species, leg. HKM, 14 september 2020 (1).

Fryske Marren, tussen Sint Nicolaasga en Schaasterbrug, langs fietspad, op eiken *Quercus* species, leg. HKM, 14 september 2020 (4).

Weststellingwerf, Z.O.-Wolvega, Lendevallei, Helomapolder, op eiken *Quercus* species, leg. HKM, 13 september 2020 (veel exemplaren).

Terschelling, Hoorn, Hoornse bos, Turfdôbe, op eik *Quercus* species met meeldauw, leg. HKM, 9 september 2021 (diverse exemplaren).

Opmerkingen

In totaal werden negen verschillende soorten aangetroffen. Zeven soorten waren reeds bekend uit Friesland (Roodbergen, 2019). Het Schaakbordlieveheersbeestje afgebeeld in Roodbergen (2019: 123) wordt door hem echter ten onrechte Veertienstippelig lieveheersbeestje genoemd, hetgeen een geheel andere soort is namelijk *Coccinula quatuordecimpustulata*, die niet in Friesland voorkomt (Roy & Brown, 2021: 103). Bos (1999: 24) gebruikt voor *Propylea quatuordecimpunctata* ten onrechte de Nederlandse naam Veertienstippeliglieveheersbeestje ofschoon hij wel de juiste wetenschappelijke naam vermeldt.

Fig. 1: Een in 'Kevers Fryske Natoergids' verkeerd gedetermineerde soort

Fig. 1
Schaakbordlieveheersbeestje
Propylea quatuordecimpunctata

Een meestal geel lieveheersbeestje met een patroon van tot 14 zwarte vlekken, die vaak samensmelten.

Het meest algemeen waren het Zevenstippelig lieveheersbeestje en het invasieve Aziatisch lieveheersbeestje.

Niet in Roodbergen (2019) behandeld waren het Viervleklieveheersbeestje *Euchomus quadripustulatus* en het Vloevleklieveheersbeestje *Oenopia conglobata*. Het Viervleklieveheersbeestje had ik al eens op 4 oktober 2018 in het natuurreserveaat Wilhelmina-Oard, Sint Nicolaasga, de Fryske Marren, aangetroffen (Mienis, 2019b).

Het Roomvleklieveheersbeestje had ik ook reeds eerder in de Famerhorst, in Joure, op 1 oktober 2018 aangetroffen (Mienis, 2019a). Het Aziatisch lieveheersbeestje was mij bekend van Terschelling (Mienis, 2016), terwijl ik het Citroenlieveheersbeestje reeds had ontmoet op heel jonge eiken zowel op Terschelling (Mienis, 2017) als in Joure (Mienis, 2020).

Bij gericht zoeken naar Lieveheersbeestjes kunnen waarschijnlijk in de onderzochte gebieden nog wel meer soorten vastgesteld worden.

Dankwoord

Mijn dank gaat uit naar Dana Mienis (Kibboets Netzer Sereni, Israël) en Janny T. Gerritzen-Mienis (Joure) voor de hulp bij het zoeken naar Lieveheersbeestjes. Eveneens dank ik Judith Gerritzen en Leo Meerema (Joure) voor logistische hulp.

Gebruikte literatuur

Bos, F., 1999. Lieveheersbeestjes in beeld. 32 p. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
Cuppen, J, Kalkman, V. & Tacoma, G., 2015. Veldklapper Lieveheersbeestjes. 47 pp. EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Nederlandse Entomologische Vereniging & Waarneming.nl, Leiden.

Fig. 2-3: Niet behandelde soorten in 'Kevers Fryske Natoergids'

Fig. 2
Viervleklieveheersbeestje
Exochomus quadripustulatus

Een zwart lieveheersbeestje met op beide dekschilden twee rode vlekken. De voorste vlek heeft de vorm van een omgekeerde komma, de achterste vlek is veel kleiner en meestal onregelmatig van vorm.

Fig. 3
Vloevleklieveheersbeestje
Oenopia conglobata

Een roze achtig lieveheersbeestje met op beide dekschilden 16 zwarte stippen die vaak gedeeltelijk samenvloeien. Halsschild is vaak lichter gekleurd.

Cuppen, J.G.M., Kalkman, V.J. & Tacoma-Krist, G., 2017. Verspreiding, biotoop en fenologie van de Nederlandse lieveheersbeestjes (Coleoptera: Coccinellidae). *Entomologische Berichten*, 77 (3): 147-187.

Mienis, H.K., 2016. Gezien op Terschelling: Het veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje *Harmonia axyridis*, Fam. Coccinellidae. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 10: 11-12.

Mienis, H.K., 2017. *Psyllobora vigintiduopunctata*: een Lieveheersbeestje dat zich iets anders gedraagt. *Rinkelbollen*, 2017 (2): 18-19.

Mienis, H.K., 2019a. Een Roomvleklieveheersbeestje in de Famberhorst, Joure, Friesland. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 21: 9-10.

Mienis, H.K., 2019b. Een Viervleklieveheersbeestje *Exochomus quadripustulatus* in het natuureservaat Wilhelmina-Oard, Sint Nicolaasga, Friesland. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 22: 13-14.

Mienis, H.K., 2020. Vondsten van *Psyllobora vigintiduopunctata*: het Citroenlieveheersbeestje, in Joure, Friesland. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 25: 3-4.

Roodbergen, S.P., 2019. *Kevers Fryske Natoergids*. 224 p. It Fryske Gea & Wijdemeer, Ljouwert/Leeuwarden.

Roy, H. & Brown, P., 2021. *Veldgids Lieveheersbeestjes van Nederland en Vlaanderen*. 176 pp. Kosmos Uitgevers, Utrecht & Antwerpen. (Nederlandse bewerking door G. Tacoma-Krist).

**Cases of predation on land and freshwater molluscs by European Rollers
Coracias garrulus, a bird in need of protection**

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

**Gevallen van predatie op land en zoetwater mollusken door de Europese Scharrelaar
Coracias garrulus, een vogel die nodig beschermd moet worden**

Na een korte beschrijving van persoonlijk observaties betreffende de aanwezigheid van Scharrelaars in the velden van kibboets Netzer Sereni, Israël, volgt een kort overzicht betreffende gevallen van predatie op land en zoetwater mollusken die ik in de literatuur aantrof.

The European Roller *Coracias garrulus* Linnaeus, 1758, Family Coraciidae, is a fairly large songbird characterized by its light blue and brown plumage. When I became responsible for the control of pests in the field crops of kibbutz Netzer Sereni, Israel, in 1971, I saw regularly Rollers in the fields between the Nesher Cement factory at Ramla and moshav Ahisamakh.

Especially in spring always Rollers were sitting on the electricity lines which were crossing the fields. From those high points the birds were looking for large insects and small vertebrates, especially when we were using those fields for growing seeds of Rhodes grass *Chloris gayana*. Later on when we started to use those fields for growing cotton, a crop which is treated frequently with pesticides, the Rollers returned infrequently in the form of a single bird only for a short time and finely they disappeared completely.

Fig. 1: Roller *Coracias garrulus*
Photo Zeynel Cebeci

In kibbutz Netzer Sereni almost every year Rollers were present on high tension lines crossing the fields behind the dairy farm in spring and autumn. However also overthere

they disappeared slowly but steadily in spite of the fact that hardly any pesticides were applied in those fields. The slowly disappearance of Rollers seems not to be a local event because Hovel (1987) wrote already more than 30 years ago that the number of Rollers seen in Israel was decreasing. Ornithologists elsewhere have also noted that the number of Rollers returning from their annual winter migration to Africa is dwindling (Lovari, 1975; Samwald & Samwald, 1989)

Rollers feeding on molluscs

Since Rollers are also known to feed occasionally on land and freshwater molluscs, I have carried out a survey of the literature dealing with that aspect of their food in the hope I could add some personal information. Although early in spring broken shells of the Levantine field snail *Helix engaddensis* were seen here and there in the fields where Rollers were hunting, any proof that those shells were indeed the indigestible remains of snails predated upon by *Coracias garrulus* is lacking. Yet I am providing records of mollusc predation by Rollers which I found in the literature in Table 1.

Abbreviations

Method of survey: C = neck collar; D = direct observation; N = food remains in nest; P = pellet in general & S = stomach contents.

Prey	Type of observation	Country	Reference
molluscs	S	Azerbaijan	Khanmamedov & Gasanova, 1971
molluscs	S	Hungary	Keve, 1955
molluscs	S	Romania	Kiss, Rékasi & Richnovsky, 1986
Land snail	D	England	Norman, 1980
<i>Anisus</i> sp.	C	Russia	Prokofieva, 1965
Limacidae	S	Russia	Prekopov, 1940
Helicidae	P	Germany	Haensel, 1966
<i>Cepaea</i> sp.	N	Germany	Haensel, 1966
<i>Eobania vermiculata</i>	N	Italy	Cassola & Lovari, 1979
<i>Helix pomatia</i> juv.	S	Romania	Kiss, Rékasi & Richnovsky, 1978
<i>Unio</i> sp.	D/N	Germany	Niethammer, 1938
<i>Unio</i> sp.	N	Germany	Haensel, 1966

Acknowledgement

I like to thank Zeynel Cebeci (Turkey) for the use of his photograph.

References

- Cassola, F. & Lovari, S., 1979. Food habits of Rollers during the nesting season. *Bollettino di Zoologia*, 46: 87-89.
- Haensel, J., 1966. Zur Ernährungsbiologie der Blauracke, *Coracias garrulus* L., nach Analysen von Gewöllen und Nisthöhleninhalten im Bezirk Frankfurt/O. *Beiträge zur Vogelkunde*, 12 (3): 129-147.
- Hovel, H., 1987. Check-list of the birds of Israel. 196 p. Tel Aviv University & the Society for the Protection of Nature in Israel.
- Keve, A., 1955. [Die Conchylien-Aufnahme der Vögel, IV.] *Aquila*, 59-62: 68-81. [in Hungarian]
- Kiss, J.B., Rékasi, J. & Richnovszky, A., 1978. Schnecken als Vogelnahrung in Rumänien. *Soosiana*, 6: 35-44.

- Kiss, J.B., Rékasi, J. & Richnovszky, A., 1986. Mollusken als Vogelnahrung. Proceedings of the 8th International Malacological Congress, Budapest: 109-112.
- Khanmamedov, A.I. & Gasanova, Z.R., 1971. [On the ecology of the Roller in Azerbaidjan.] Izdatel'stvo Akademii Nauk Azerbaidzhanskoi SSR, 1971 (5-6): 100-106. [in Russian]
- Lovari, S., 1975. The Roller (*Coracias garrulus* L.) in Italy: a bird in need of protection. Biological Conservation, 8: 19-22.
- Norman, D.M., 1980. Roller using 'anvil' to open snail shell. British Birds, 73 (6): 264-265.
- Niethammer, G., 1938. Handbuch der deutschen Vogelkunde, II. Leipzig.
- Prekopov, A.N., 1940. Trudy Voroshilov Ped. Inst., 2: 240-241. [in Russian]
- Prokofieva, I.V., 1965. [On food of Rollers (*Coracias garrulus* L.).] Nauchnye Doklady Vyssej Shkoly Biologicheskije Nauki, 1: 37-40. [in Russian]
- Samwald, O. & Samwald, F., 1989. Die Blauracke (*Coracias g. garrulus*) in der Steiermark – Bestandsentwicklung, Phänologie, Brutbiologie, Gefährdung. Egretta – Vogelkundliche Nachrichten aus Österreich, 32 (2): 37-57.

Rectificatie betreffende de wetenschappelijke naam van de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft aangetroffen in de omgeving van Joure

Henk K. Mienis

Kibboets Netzer Sereni, IL-7-39500 Israel

mienis@netzer.org.il

Rectification concerning the scientific name of the Spiny cheek crayfish found in the surroundings of Joure

The correct scientific name of the exotic, invasive Spine cheek crayfish recently reported from two nature areas in and near Joure, the Fryske Marren, Friesland, the Netherlands, reads *Faxonius limosus* instead of *Orconectes limosus*.

Onlangs heb ik vondsten van de invasieve Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft gerapporteerd van de natuurgebieden de Famberhorst in Joure (Mienis, 2018) en de Put van Nederhorst (Mienis, 2021), ten westen van Joure, de Fryske Marren. Als wetenschappelijk naam heb ik in beide gevallen gebruik gemaakt van *Orconectes limosus* waarin ik Geelen (1978), Soes & van Eekelen (2006) en Koese (2008) gevolgd heb.

Het is echter gebleken dat de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft niet thuis hoort in het geslacht *Orconectes* Cope, 1872, ten onrechte vaak geschreven als *Orconectus*, maar in het geslacht *Faxonius* Ortman, 1905 (Crandall & de Grave, 2017). Beide geslachten behoren echter tot de familie Cambaridae.

De wetenschappelijk naam van de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft luidt dan ook *Faxonius limosus* (Rafinesque, 1817).

Dankbetuiging

Mijn dank gaat uit naar de heer F.G.W.A. [Fabrice] Ottburg (Universiteit Wageningen) voor de attendering naar de verandering in de wetenschappelijke naam van deze exoot onder de Nederlandse zoetwater kreeften.

Geraadpleegde literatuur

Crandall, K.A. & de Grave, S., 2017. An updated classification of the freshwater crayfishes (Decapoda: Astacidea) of the world, with a complete species list. *Journal of Crustacean Biology*, 37 (5): 615-653

Geelen, J.F.M., 1978. The distribution of the crayfishes *Orconectes limosus* (Rafinesque) and *Astacus astacus* (L.) (Crustacea, Decapoda) in the Netherlands. *Bijdragen tot de Faunistiek van Nederland V. Zoologische Bijdragen*, 23: 4-19.

Koese, B., 2008. Zoetwaterkreeften in Nederland – Herkennen en voorkomen.

www.werkgroepexoten.nl/meetings/workshop2008/wsekk.koese.pdf

Mienis, H.K., 2018. Een eerste vondst van de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft *Orconectes limosus* in het natuurgebied de Famberhorst in Joure en op twee andere plaatsen in de Fryske Marren. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 20: 6-8.

Mienis, H.K., 2021. Een bevestiging van de aanwezigheid van de Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft *Orconectes limosus* in de Put van Nederhorst bij Joure, Friesland. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 31: 8-9.

Soes, M. [D.M.] & van Eekelen, R., 2006. Rivierkreeften een oprukkend probleem? *De Levende Natuur*, 107 (2): 56-59.

The Turkey berry *Solanum torvum* in gardens in kibbutz Netzer Sereni, Israel

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

De Kalkoenbes *Solanum torvum* in tuinen in kibboets Netzer Sereni, Israël

De Kalkoenbes *Solanum torvum* ook wel Duivelsvijg, Erwteneiplant en Erwten aubergine genoemd, werd in september 2021 voor het eerst in de schrijver's tuin in kibboets Netzer Sereni, Israël, aangetroffen. Deze exotische struik heeft zijn oorsprong in tropisch Amerika. Daar de bessen eetbaar zijn, komt deze plant nu bijna overal in tropische gebieden voor. Daar het wortelstelsel van de Kalkoenbes veel minder aangetast wordt door allerlei ziektes dan dat van de Aubergine *Solanum melongena*, worden Aubergines vaak op stammen van de Kalkoenbes geënt. Het is niet bekend of men daarom de Kalkoenbes ingevoerd heeft in Israël of dat tijdelijke werkkrachten uit zuid en oost Azië zaad van deze plant hebben meegenomen om de Kalkoenbes als vrucht of groente te kweken. De Kalkoenbes kan gemakkelijk door vogels verspreid worden naar tuinen en parken die geregeld geïrrigeerd worden.

When I returned from my annual visit to the Netherlands on 19 September 2021, I saw a rather tall plant with a height of about 1 m in my garden which I had never seen before. At a distance of some 15 m I saw in a public garden another much larger specimen: some 4 m in height and width (Fig. 1), covered with hundreds of green to yellowish berries some 1 cm in section. By using a photographic application for identifying plants my daughter turned up the name of the unknown plant: *Solanum torvum*. A check of the literature on the internet confirmed the correct identification: another exotic species!

Fig. 1: Turkey berry *Solanum torvum*

The Turkey berry *Solanum torvum*, among others also known by the common names Devil's fig and Pea eggplant, is a bushy perennial plant from the hotter parts of the New World. It may grow to a height and width of 4-5 m. Its branches carry short spines, the leaves may reach a size of more than 20 cm (both are slightly hairy), and the flowers are white while the stamens are colored bright yellow (Fig. 2). Its fruits are round, initially green (Fig. 3) but later on yellowish.

The fruits are edible raw or cooked and therefore it has been introduced into tropical areas worldwide.

Fig. 2: Flowers of *Solanum torvum*

Fig. 3: Berries of *Solanum torvum*

From a botanical point of view there is some relation to the Eggplant or Aubergine *Solanum melongena* of SE-Asian origin. Since *Solanum torvum* tolerates much better all kinds of diseases affecting the root system of the more commercial *Solanum melongena*, the former is often used as a rootstock on which Aubergines are grafted.

I don't know whether for that reason *Solanum torvum* has been introduced into Israel or that temporary workers from South and East Asia brought it to Israel.

Since *Solanum torvum* is a rather vigorous bush producing thousands of fruits often the whole year round, birds eating its fruit may disperse seeds to other areas which are regularly irrigated in Israel.

Acknowledgement

I like to thank Dana Mienis (Kibbutz Netzer Sereni) for her help in identifying this interesting *Solanum* species.